

DOWODNY (35) *ai*

Oba o jasne.

comp i sup (1 + 1) -dowodni(e)jszy; sup nã- (1).

sg m N dowodny, dowodni(e)jszy (4). ♦ A dowodny (2). ♦ I nãdowodni(e)jszym (1). ♦ fN dowodnã (8). ♦ G dowodn(e)j (2). ♦ I dowodnã (1). ♦ n N (attrib) dowodn(e) (2), (praed) dowodn(e) (1). ♦ G dowodného (3); -ého (1), -(e)go (2). ♦ D dowodn(e)mu (1). ♦ A dowodn(e) (1). ♦ I dowodnym (1) SarnStat. ♦ pl N subst dowodné (2); -é (1), -(e) (1). ♦ G dowodnych (2). ♦ A subst dowodné (3); -é (1), -(e) (2). ♦ I m dowodn(e)mi (1) RejPos.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Służący za dowód, mający wartość dowodu, oparty na dowodach; obfitujący w dowody; dający się dowieść; argumentosus Mącz, Calep, Cn; demonstrativus Mącz; argumentalis Calep; elencticus, ratiocinationem continens, ratiocinationi serviens, ratiocinativus, rationalis, collectione dialectica utens Cn (15) : A tak małz dowodne pińmo á fłowo boże o przełożeńftwy á zwirzchności Pyotrowey w kołcyele Krytułowym KromRozm III M7v; Mącz 16a, 231d; StryjKron kt; Calep [94]a [2 r.]; ieliby mieýłce pińmá fámo przez fię nie było iáńnie dowodne/ tedy przynamniey dla poważności takich wykłádaczow/ fłufznie miáłoby być v káždego bącznego przyiemne. WysKaz 34.*

Wyrażenia: »dowodny wywod« (2): Macieią Striykowskiego Ofošteuiciuífá Kronika Polska/ Ruska/ Kijowska/ Moskiewska/ etc. y pewne a dowodne wywody wżyftkich Narodow Sławieńfkich/ z wielką pilnością y pracowita trudnością zebrane. StryjKron 86, 86.

»znak dowodny« (1): Papież [...] na kázálnicę wředłzy kánonizował to iest opowiedział być wvielbionego od Bogá S. Stániłáwá przez znáki dowodne BielKron 362v.

Szeregi: »gruntowny a dowodny« (1): Argumentosa oratio, Gruntowna á dowodna rzecz á mowá. Mącz 16a.

»pewny a dowodny« (1): StryjKron 86. Cf »dowodny wywod«.

»prawdziwy i dowodny« (1): iákom wielką/ frásowliwą przewaźną/ trudną pracą/ [...] podiał Czytelniku miły/ ftáráiąc fię s pilnością ábychći prawdziwy/ y dowodny wywod Narodow nálzych Sarmatfkich/ [...] pokazał StryjKron 86.

a. *W terminologii prawnej (4) :*

Wyrażenia: »list dowodny« (1): potym producta wípomináią manu probationis, to iest, lifty dowodné przed fądem rzędem kłádą SarnStat 1300.

»dowodne świadectwo« (2): áby káždy ktoby ieno miał fię czego fłufznie vpomináć/ nam ná Séymie przed Rewizormi témi okazał dowodnym świadectwem SarnStat 96, 326.

Szereg: »jawny i dowodny« (1): A Ktoby [...] [o zgubie listów] iáwného y dowodného świadectwá [legittimum testimonium JanStat 102] álbo oświádczenia przed Stároftą y Woiewodą [...] nie vczynił: tákowy [...] iuz nie otrzyma odnowienia SarnStat 326.

W przeni (1) :

Wyrażenie: »dowodny kredens« = dowód wzbudzający wiarę, zaufanie (1): ták kto fię od Bogá pońtem czyni/ musi też znák iáki y dowodny credens mieć. SkarJedn 46.

2. *Pewny, niewątpliwy, przekonywający, jasny, oczywisty, wyraźny, wiarogodny, uzasadniony; authenticus, evidens, probabilis Cn; indubitatus JanStat (17)* : Przeto ia [...] to znaczne ácz Pogáńfkie Xiążę/ włafnego lyná Ringoltowego/ z dowodu Miechowity/ Długofzá/ Wapowłkiego/ Cromerá/ [...] tudzież ze dwu dowodnych Látopifczow [przedstawiam] *StryjKron* 288.

Fraza: »rzecz (jest) dowodna« [szyk zmienny] (3): A iż tedy rzecz dowodna/ że człowiek theż żołądek ma *SienLek* 95v; *StryjKron* 462; *OrzJan* 47.

Wyrażenia: »dowodny argument« (1): Turczyn niezbyty y iádowity ląsiad pod nas lię ízánctie/ y z dowodnych árgumentow lię tego domysławamy *GrabPospR* N3.

»prawda dowodna« (1): A czego oni fałżem wípierác chćieli/ to lud Boży prawdą dowodną vkazał *SkarKazSej* 678h.

»dowodny przykład« (1): coby lię wiele pímmem/ y wielkimi á dowodnemi przykłady okázác mogło. *RejPos* 338.

»dowodne świadectwo« (2): A toż małż dowodne fwyádectwá nye tylko doktorow y biłkupow S. *KromRozm III Q2*; *KuczbKat* 155.

Szeregi: »dostateczny i dowodny« (1): o którym to zwyczajiu/ żadne síe doftáteczne y dowodne świadectwo przywieść niemoże. *KuczbKat* 155.

»dowodny i jasny« [szyk 1 : 1] (2): *NiemObr* 87; choć té zdrády/ ofzukánia/ y niecnoty tureckie/ dofyc y áż názbyt lą dowodne y iálné *OrzJan* 86.

»jasny, dowodny i pewny« (1): y tym przerwánim [porządku *Książąt*] lepszy/ iálnieyfy/ dowodnieyfy y pewnieyfy lię porządek ísprawy Hiłtoriy Litewłkich vgruntuie *StryjKron* 288.

»jawny i dowodny« (1): [Żydzi] y po dziś dzień bluźnią: nie przypufzczáiąc iáwnego y wielce dowodnego obiáwienia o trzech w bołtwie iednym perfonách. *SkarKaz* 275b.

»dowodny a nieomylny« (1): iż kożda dowodna á nie omylna náuká/ y gruntowna wiadómość náłzá/ ná pewnéy przyczynie fye ládowi *OrzQuin* T.

»dowodny a (i) pewny« [szyk 1 : 1] (2): *LatHar* 9; A Tákowé rufzenie póspolité nie ma bywác/ ieno áżby pewna á dowodna rzecz byłá [nisi certum sit et indubitatum *JanStat* 692] *SarnStat* 424.

W przeni (1) :

Wyrażenie: »świadek dowodny« (1): poniewáfz oná [historia] ieft [...] náuczycielką/ wiadómości y wiáry o Bogu/ y Miłtrzinią nauk wyzwolonych/ [...] fwiádkiem nadowodnieylym/ pochodnią/ pobudką/ ólnem y óstrogå cnoty *StryjKron* A.

3. *Prawdopodobny; probabilis BartBydg (3)* : Praesumptio, [...] domnymanye, podeyrzenie, probabilis, dovodne *BartBydg* 122b.

Fraza: »rzecz (jest) dowodna« (1): Záifte wielce rzecz dowodna/ że to Moyzełż mowił o Czyýscu. *WysKaz* 34.

Szereg: »słuszny a dowodny« (1): áby [małżonek abo małżonka] okrom słuźney á dowodney przyczyny [sine iusta aut probabili causa] gdzie indzie okrom domu nienocowáli *ModrzBaz* 32v.

Synonimy: 1. pewny, prawdziwy; a. jawny; 2. dostateczny, jasny, jawny, nieomylny, pewny.